

Source sheet for TGS S2, E1 "Living in EY, an introduction"

(א) ר' זירא הוה קמשתמיט מיניה דרב יהודה דבעא למיסק לארץ ישראל דאמר רב יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר (ירמיהו כז) בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם נאם ה'. ורבי זירא ההוא בכלי שרת כתיב. ורב יהודה כתיב קרא אחרינא (שיר השירים ב) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה וגו'. ורבי זירא ההוא שלא יעלו ישראל בחומה [יחד ביד חזקה]. ורב יהודה השבעתי אחרינא כתיב. ורבי זירא ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר ג' שבועות הללו למה? אחת שלא יעלו ישראל בחומה, ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם, ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את העובדי כוכבים שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי. ורב יהודה (שיר השירים ב) אם תעירו ואם תעוררו כתיב. ורבי זירא מיבעי ליה לכדרבי לוי דאמר שש שבועות הללו למה? תלתא הני דאמרן, אינך שלא יגלו את הקץ ושלא ירחקו את הקץ ושלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים. (שיר השירים ב) בצבאות או באילות השדה: אמר רבי אלעזר אמר להם הקב"ה לישראל אם אתם מקיימין את השבועה מוטב ואם לאו אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאילות השדה (כתובות דף קיא ע"א; המוסגר מפירש"י)

(ב) וממה שזכרו רבותינו ממעלתה, ארץ ספור.

אמר הפוזרי: השמיעני קצת מה שיזמון לך מדבריהם.

אמר החבר: ממה שאמרו בענין זה: הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מורידין... ואמרו: "לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפלו בעיר שרבה גוים ואל ידור בחוצה לארץ אפלו בעיר שרבה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל דומה למי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה למי שאין לו אלוה"... ועוד אמרו: "אוירא דארץ ישראל מחכים". ומאבהבתם אותה אמרו: "כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מבטח לו שהוא בן העולם הבא". ואמר רבי זירא למין שרצה לעבר עמו בנהר בלי מקום מעבר, מתאנותו לעבר לארץ ישראל: "דכתא דמשה ואהרן לא זכו ליה מי ימר דזכינא ליה."

אמר הפוזרי: אם בן אלה מקצר בחובת תורתך, שאין אלה משים מגמתך המקום הזה ותשימנו בית חייך ומותך, ואלה אמר: "רחם על ציון כי היא בית חינו", ותאמין כי השכינה שבה אלו, ואלו לא היה לה מעלה אלא התמדת השכינה בה בארץ תשע מאות שנה היה מן הדין שתפספסנה הנפשות הנקרות לה ותזכנה בה, פאשר יקרה אותנו במקומות הנביאים והחסידים, כל שכן היא שהיא שער השמים... אני רואה, שהשתחוויתך וכרעתך נגדה חנף, או מנהג מבלתי כונה, וכבר היו אבותיכם הראשונים בותרים לדור בה יותר מכל מקומות מולדתם, ובותרים הגרות בה יותר משיהיו אחרים במקומותם. כל זה עם שלא היתה בעת ההיא נראית השכינה בה, אבל היתה מלאה זמה ועבודת אלילים, ועם כל זה לא היתה להם תאונה אלא לעמוד בה, ושלא לצאת ממנה בעתות הרעב אלא במצות האלהים, והיו מבקשים לנשא עצמותם אליה.

אמר החבר: הובשתני מלך כוזר, והעון הזה הוא אשר מנענו מהשקמת מה שיצדנו בו האלהים בבית שני, כמה שאמר: "רני ושמחי בתציון", כי כבר היה הענין האלהי מזמן לחול פאשר בתחלה אלו היו מסקימים כלם לשוב בנפש חפצה, אבל שבו מקצתם ונשארו רבם וגדוליהם בבבל, רוצים בגלות ובעבודה – שלא יפרדו ממשפנותיהם ועניניהם. ושמה על זה אמר שלמה: "אני ישנה ולבי ער", כנה הגלות בשנה

וְהַלֵּב הָעַר הַתְּמַדַּת הַנְּבוּאָה בִּינֵיהֶם. "קוֹל דְּוִדִּי דוֹפֵק", קְרִיאַת הָאֱלֹהִים לְשׁוּב. "שְׂרָאֲשֵׁי נִמְלֵא־טָל" עַל הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּצְאָה מִצְלָלֵי הַמִּקְדָּשׁ, וּמָה שֶׁאָמַר: "פִּשְׁטָתִי אֶת בְּתוּנְתִי", עַל עֲצָלוּתָם לְשׁוּב. "דְּוִדִּי שְׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר", עַל עֲזָרָא שֶׁהָיָה פּוֹצֵר בָּהֶם וּנְחֻמָּה וְהַנְּבִיאִים, עַד שֶׁהוֹדוּ קִצְתָם לְשׁוּב הַוְדָאָה בְּלִתֵּי גְמוּרָה, וְנָתַן לָהֶם כְּמִצְפּוֹן לָבָס, וּבָאוּ הָעֲנָנִים מְקַצְרִים מִפְּנֵי קִצְרוֹם, כִּי הָעֲנָנִים הָאֱלֹהִים אֵינְנוּ חָל עַל הָאִישׁ אֲלָא כְּפִי הַזְּדַמְנוֹתוֹ לוֹ, אִם מְעַט – מְעַט וְאִם הַרְבֵּה – הַרְבֵּה. וְאֵלּוּ הָיִינוּ מְזַדְּמָנִים לְקִרְאַת אֱלֹהֵי אַבּוֹתֵינוּ בְּלִבָּב שְׁלֵם וּבְנִפְשׁ חֲפִצָּה, הָיִינוּ פּוֹגְעִים מִמֶּנּוּ מָה שֶׁפָּגְעוּ אַבּוֹתֵינוּ בְּמִצְוֹתָם. וְאֵין דְּבוּרָנוּ: "הַשְּׁתַּחֲוּוּ לַהֲרַק קְדָשׁוֹ", וְ"הַשְּׁתַּחֲוּוּ לַהֲדוּם רַגְלֵיו", וְ"הַמְחִזֵּר שְׂכִינְתּוֹ לְצִוּוֹ", וְזוּלַת זֶה, אֲלָא כְּצִפְצוּף הַזְּרִיר, שְׂאִין אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל מָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּזֶה וְזוּלָתוֹ, כְּאֲשֶׁר אֲמַרְתָּ מִלְּךָ פּוֹזֵר (כוֹזֵרִי, מֵאֵמֶר בַּסִּימָנִים כֹּא-כֹד)

ג) צריך כל אדם מישראל לעשות בלבו הסכמה קבועה ותקועה לעלות לדור לא"י... זאת היתה חטאת אבותינו הראשונים שגרמו בכייה לדורות כי מאסו ארץ חמדה, והיא שעמדה לנו בגלותנו המר שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו... אחר ששכחנו דירת א"י לגמרי... ע"כ באו עלינו כל הרעות (סידור בית יעקב, סולם בית אל, עמ' 13)

ד) אבל האומרים שכל ישראל מכל מקומות מושבותיהם יסעו לא"י, כל אלו מדברים בפה מלא נגד כל דברי חכז"ל שבכמה מקומות בש"ס ובמדרשים ובכתבי האר"י. והוא באמת הפלא ופלא, האיך ירהבו עוז בנפשם אף קצת שומרי תורה ומצוות לדבר דבר נגד דברים המבוארים כ"כ בפירוש בהרבה מקומות מדברי חז"ל שהבארתי, גם יש בזה העברה על השבועה שלא יעלו בחומה, ואינם שמים על לב שהמינים בדו זאת מלבם לתפוס ברשתם אל כלל ישראל ואינם מאמינים בגזירתו של הקב"ה ובהשגחתו ית"ש (ויואל משה, מאמר שלש שבועות סימן כג)

- ה) <https://anchor.fm/shnaylor-burton/episodes/31-Eretz-Yisrael--Land-of-Holiness--according-to-the-Kuzari-ehou3b>
- ו) <https://anchor.fm/shnaylor-burton/episodes/32-A-Nations-Original-Sin-Rejecting-the-Promised-Land-ei5cup>
- ז) <https://anchor.fm/shnaylor-burton/episodes/33-Tzitzis-and-the-Holy-Land-Rectifying-the-Sin-of-the-Spies-eidobl>
- ח) <https://anchor.fm/shnaylor-burton/episodes/49-Eretz-Yisrael--according-to-the-Rambam-eoork2>

ט) מצוה רביעית שנצטוינו לרשת הארץ... ולא נעזבה ביד זולתינו מן האומות או לשממה (סה"מ, שכחת העשין לדעת הרמב"ן)

י) והיה אומר רבינו חיים דעכשיו אינו מצוה לדור בא"י כי יש כמה מצוות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולין להיזהר בהם ולעמוד עליהם (תוס' כתובות דף קי ע"א בד"ה הוא אומר)